

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 grudnia 2016 r.,
sprawy **M.P.**
osoby lustrowanej
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę lustrowanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 27 lipca r., sygn. akt II AKa .../16,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w [...]
z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt XII K .../14,

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć M.P. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 10 marca 2016 r., sygn. akt XII K .../14, Sąd Okręgowy w [...]:

- I. na podstawie art. 21a ust. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów stwierdził, że M.P. złożył w dniu 23 grudnia 2014 r. niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne, w rozumieniu art. 7 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy;
- II. na podstawie art. 21a ust. 2a opisanej w pkt I ustawy orzekł wobec osoby lustrowanej M.P. utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i

Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu i członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek utworzenia wynika z ustawy na okres 4 lat;

III. na podstawie art. 21a ust. 2b ustawy orzekł wobec osoby lustrowanej M.P. zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2–57 tej ustawy przez okres 4 lat;

IV. obciążył lustrowanego kosztami sądowymi.

W apelacji od opisanego orzeczenia obrońca lustrowanego „na podstawie art. 19 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów, art. 425 § 1, § 2, § 3, art. 427 § 1, § 2, art. 428 § 1, art. 444 § 1, art. 445 § 1, art. 447 § 1 k.p.k. i w oparciu o przepisy art. 438 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. w związku z art. 3a ust. 1 ustawy jak wyżej oraz art. 4, art. 5 § 2, art. 7 i art. 410 § 1 k.p.k. – w imieniu M.P.” – zaskarżył wskazane wyżej orzeczenie w całości „i z uwagi na:

- obrazę przepisów prawa materialnego: art. 3a ustawy z dnia 28.10.2006 r. w zw. z treścią preambuły tejże ustawy poprzez nieuprawnione przyjęcie, iż M.P. podjął współpracę z organami Służby Bezpieczeństwa MSW w rozumieniu art. 3a ustawy i preambuły tejże ustawy,

- obrazę przepisów prawa procesowego poprzez:

- a/ nie rozważenie i nie przeanalizowanie w sposób dostatecznie wnikliwy całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego w tym zeznań świadków: [...],

- b/ zbyt dowolną, zbyt swobodną, dokonaną z naruszeniem wiedzy, doświadczenia życiowego oraz powszechnie znanych faktów i okoliczności ocenę dokumentów archiwalnych i ich afirmowanie jako w pełni wiarygodnych dowodów w sprawie,

- c/ bezkrytyczne ocenienie zeznań św. A. C. jako dowodu w pełni obiektywnego, stanowiącego podstawę dla ustalenia stanu faktycznego sprawy,

d/ bezpodstawne ocenienie zeznań św. B. R. jako dowodu zgodnego z rzeczywistym stanem rzeczy, niewątpliwego i bezspornie świadczącego o podjętej przez M.P. współpracy w rozumieniu art. 3a ustawy jak wyżej,

e/ bezpodstawne i całkowite zdewaluowanie oświadczeń M.P. jako niewiarygodnych, podyktowanych wolą i celem uzyskania rozstrzygnięcia sprawy zgodnie z jego wnioskiem;

- sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym ustalenie, iż M.P. swoim postępowaniem i zachowaniem wypełnił dyspozycje przepisu art. 3a ustawy z dnia 18 października 2006 r. i działał w sposób wskazany w preambule tejże ustawy” i w konsekwencji powyższych zarzutów wniósł o:

„- zmianę zaskarżonego orzeczenia, uwzględnienie w całości wniosku M.P. i uznanie jego oświadczenia z dnia 23 grudnia 2014 r. za zgodne z prawdą, bądź

- uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania”.

Po rozpoznaniu wniesionej apelacji Sąd Apelacyjny w [...], orzeczeniem z dnia 27 lipca 2016 r., sygn. akt II AKa .../16, utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji.

W kasacji od orzeczenia Sądu odwoławczego obrońca osoby lustrowanej zarzucił:

„1. rażące naruszenie prawa materialnego w postaci art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów poprzez utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu Okręgowego w [...] z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie sygn. akt XII .../14 stwierdzającego, że M.P. złożył w dniu 23 grudnia 2014 r. niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne w rozumieniu art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów,

2. naruszenie podstawowych zasad prawa i postępowania karnego wyrażonych w przepisach art. art. 4, 5 i 7 k.p.k. poprzez naruszenie zasady obiektywizmu, domniemania niewinności i zasady swobodnej oceny dowodów poprzez:

- bezpodstawne ocenienie wyjaśnień i oświadczeń M.P. jako nie zasługujących na wiarę i stanowiących „abstrakcyjną wersję zdarzeń oderwanej od

rozsądku i realiów historycznych” (por. k. 18 uzasadnienia orzeczenia Sądu Apelacyjnego),

- bezkrytyczne odniesienie się do zeznań świadka B. R., funkcjonariusza SB i bezpodstawne ocenienie tychże zeznań jako dowodów niewątpliwie świadczących o winie obwinionego, a także zbyt swobodne i zbyt dowolne ocenienie zeznań świadka A. C. jako dowodu podważającego fakty i okoliczności wskazane przez obwinionego M.P. pomimo braku w sprawie oryginalnych, pochodzących od lustrowanego M.P. pisemnych oświadczeń i dokumentów potwierdzających jego świadome współdziałanie z organami i służbą bezpieczeństwa w rozumieniu art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r.,

- nieuprawnione, sprzeczne z zasadą domniemania niewinności uznanie, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy dostarczył przekonujących dowodów winy obwinionego M.P. mimo, iż w aktach sprawy brak jest oryginalnych dokumentów pochodzących od lustrowanego i świadczących o jego świadomej i tajnej współpracy z organami bezpieczeństwa w charakterze tajnego informatora lub pomocnika przy operacyjnym zdobywaniu informacji dotyczących „zwalczania opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamania prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałcenia prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli,

- naruszenie przepisów postępowania w postaci art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw., z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej polegającej na uznaniu przez Sąd Apelacyjny, że Sąd I instancji uwzględnił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, dokonując ich prawidłowej oceny w ramach swobodnej oceny materiału dowodowego z poszanowaniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego oraz podzielenia przez Sąd Apelacyjny oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji bez należytego odniesienia się do zarzutów postawionych w apelacji,

- sprzeczne z zebrany materiał dowodowy ustalenie, iż M.P. dopuścił się przypisanego mu czynu”.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Oddziałowego Biura Lustracyjnego IPN w [...] wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Zgodnie z art. 519 k.p.k., kasacja może być wniesiona m.in. od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, zarzuty kasacyjne zaś nie mogą wprost kwestionować ustaleń faktycznych, bowiem kasacja może być wniesiona tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.).

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów podniesionych w kasacji obrońcy stwierdzić należy, że:

1. w orzecznictwie podkreśla się, że naruszenie prawa materialnego polega na jego zastosowaniu (lub niezastosowaniu) w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie sposób, więc stawiać skutecznie zarzutu obrazu prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę lub naruszenia przepisów procesowych. Abstrahując od tego, że autor kasacji nie sprecyzował, ani w samym zarzucie, ani w uzasadnieniu kasacji, na czym polegać miałyby „rażące naruszenie prawa materialnego w postaci art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 r.”, to zarzut ten jawi się jako niezasadny ze względu na treść zarzutu z pkt 2, który *de facto* sprowadza się do zanegowanie poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, albowiem skarżący nie dopatruje się w zachowaniu osoby lustrowanej M.P. współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa w charakterze tajnego współpracownika;

2. lektura uzasadnienia orzeczenia Sądu II instancji nie potwierdza zarzutu z pkt 2 kasacji, tj. obrazu art. 4 k.p.k., art. 5 k.p.k., art. 7 k.p.k. czy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej. Wydane orzeczenia poprzedzone zostały wszechstronną, wnikliwą i obiektywną oceną, nie naruszającą zasady sformułowanej w art. 7 k.p.k. Skarżący, chcąc uzasadnić trafność podnoszonego zarzutu naruszenia zasady domniemania niewinności powinien wskazać na obrazę konkretnych przepisów postępowania

gwarantujących przestrzeganie tej zasady, czego w przedmiotowej sprawie nie uczynił. Skuteczne posłużenie się zaś zarzutem obrazy art. 5 § 2 k.p.k., może przynieść skutek jedynie wówczas, gdy zostanie wykazane, że orzekający w sprawie Sąd rzeczywiście miał wątpliwości o takim charakterze i nie rozstrzygnął ich na korzyść oskarżonego. Dla zasadności tego zarzutu nie wystarczy zaś zaprezentowanie przez stronę własnych wątpliwości co do stanu dowodów. Przepis art. 5 § 2 k.p.k. wprost odnosi się do istnienia wątpliwości przy ustalaniu stanu faktycznego, ale po stronie orzekającego sądu. O naruszenia tego przepisu można więc mówić wówczas, gdy sąd (i tylko sąd, jako organ orzekający) ustalając, że zachodzą nie dające się usunąć wątpliwości, nie rozstrzygnie ich na korzyść skazanego (czy jak w tej sprawie osoby lustrowanej), co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca.

Odnosząc się zaś do zarzutu obrazy art. 4 k.p.k. formułującego zasadę bezstronności odwołać należy się do motywów zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego, z których nie wynika aby naruszono tę zasadę, przeciwnie, Sąd ten dokonał kontroli wyroku Sądu I instancji z pełnym jej uwzględnieniem.

Nie sposób zgodzić się z zarzutem, iż zeznania świadków B. R. i A. C. zostały bezkrytycznie uznane za wiarygodne. Sąd I instancji dokonał ich analizy na k. 9 – 10 uzasadnienia wyroku, a ocena ta uzyskała akceptację Sądu Apelacyjnego (k. 17 uzasadnienia). Nie są prawdziwe twierdzenia obrońcy o tym, że nie zachowały się oryginalne dokumenty wytworzone przez lustrowanego, wskazujące na jego współpracę ze Służbą Bezpieczeństwa, na co zwraca uwagę Sąd Apelacyjny w swoim uzasadnieniu wymieniając te dokumenty. Dowody przeprowadzone w toku postępowania lustracyjnego w sposób nie budzący wątpliwości pozwoliły uznać, że M.P. był tajnym i świadomym współpracownikiem Służby Bezpieczeństwa.

Brak także podstaw do uznania, iż Sąd Odwoławczy dopuścił się obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej. Sąd Apelacyjny stosując się do nakazu wyrażonego w art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznał, a w uzasadnieniu orzeczenia, zgodnie z wymogiem określonym w art. 457 § 3 k.p.k., podał, dlaczego uznał zarzuty podniesione w apelacji obrońcy za niezasadne. Powtarzanie argumentacji przedstawionej przez Sąd w tym zakresie

jawi się jako bezprzedmiotowe, stąd też zainteresowane strony odesłać należy do lektury uzasadnienia.

Zarzut zaś obrazy art. 410 k.p.k. może być skutecznie formułowany pod adresem sądu, który przeprowadzał postępowanie dowodowe co do istoty sprawy, a więc sądu I instancji, nie jest to więc zarzut kasacyjny. Sąd Apelacyjny w [...] przeprowadzając kontrolę orzeczenia Sądu I instancji w kontekście zarzutów i wniosków zawartych w apelacji obrońcy osoby lustrowanej i sam nie dokonując w tym orzeczeniu żadnych korekt, nie mógł, w tych warunkach, obrazić przepisu art. 7 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

kc